

Ordforklaringer

CDK4: Syklinavhengig kinase 4. Protein som deltar i regulering av cellesyklus. CDK4 reguleres av syklin D og p16.

Rb: Retinoblastomprotein. Protein har en viktig rolle i regulering av cellesyklus og er ofte defekt i ulike krefttyper. Funksjonelt protein som virker som tumorsuppressor.

EHZ2: En histon metyltransferase. Protein er viktig i regulering av transkripsjon og virker gjennom nukleosommodifisering, kromatinmodulering og interaksjoner med andre transkripsjonsfaktorer.

α_v -integrin: Integrert protein i cellenes plasmamembran. Viktig for cellematris-adhesjon og for cellulær og intercellulær signaloverføring.

P-cadherin: Celleadhesjonsmolekyl og transmembranprotein. Cadherinene er viktig for vevsarkitektur, og endret cadherinprofil kan påvirke cellers evne til invasivitet.

β -catenin: Celleadhesjonsmolekyl og bindeledd mellom membranproteiner og cytoskjelettet. Subcellulær lokalisasjon av betydning for transkripsjon.

LDL: Low density lipoproteins, fettemner i blodplasma bundet til plasmaprotein. Kalles gjerne «ugunstig» eller «farlig» kolesterol, fordi risikoen for hjerte- og karsykdom øker med økt LDL-kolesterolnivå.

Se oversikt over doktoravhandlinger i seksjonen Oss imellom på side 2196

Tips oss gjerne om doktoravhandlinger på tidsskriftet@legeforeningen.no

www.tidsskriftet.no/doktoravhandlinger

Prognostiske markører ved melanom

Nekrose i vev og endret uttrykk av proteiner som regulerer cellecyklus, programmert celledød og kontakt mellom celler kan assosieres med dårlig prognose ved føflekkreft.

Føflekkreft (malignt melanom) er blant de vanligste kreftformene hos unge voksne. I Norge diagnostiseres over 1 000 nye tilfeller hvert år. Prognosen er god dersom svulsten fjernes tidlig, men ved fremskreden sykdom er prognosen ofte dårlig. Eksponering for sollys, spesielt i UVB-spekteret, har betydning for utviklingen av malignt melanom, og 10 % av svulstene skyldes arvelige

Ingeborg Margrethe Bachmann. Foto Universitetet i Bergen

genfeil. Ingeborg Margrethe Bachmann og kolleger ved Seksjon for patologi, Gades institutt, Universitetet i Bergen, har studert molekulære mekanismer som kan være av betydning, blant annet proteiner som er viktige for regulering av cellecyklus.

– En stor andel av svulstene hadde høyt uttrykk av proteiner, som CDK4 og Rb. Vi fant også ut at økt uttrykk av proteinet EHZ2, som assosieres med aggressive og invasive prostata- og mammacancere, kan identifisere aggressive melanomer. Dette kan kanskje brukes som prediktiv faktor, sier Bachmann.

Hun har også vist at endret uttrykk av overflatemolekyler som α_v -integrin, P-cadherin og β -catenin er assosiert med dårlig prognose. Nekrotiske områder var assosiert med økt tykkelse av svulsten og redusert overlevelse.

Bachmann forsvarte avhandlingen *Biological markers in cutaneous melanoma. A study with special focus on cell cycle regulation, cell adhesion proteins and tumor necrosis* for Ph.D.-graden 25.5. 2007.

Anne Forus
anneforu@online.no
Tidsskriftet

Sunn kost i svangerskapet forebygger hjertesykdom

Mødre som spiser sunt gjennom svangerskapet, føder barn med mulig lavere risiko for utvikling av hjerte- og karsykdommer.

For tidlig fødsel kan være forbundet med økt risiko for hjerte- og karsykdommer senere i livet, både for mor og barn. Det er tidligere påvist at høyt kolesterol hos mor under svangerskapet er forbundet med tidlige stadier av fettavleiring i blodårene hos fosteret.

I sin avhandling testet Janette Khoury ut vanlig norsk kosthold mot en kolesterolreducerende kost som besto av frukt, grønnsaker, hele kornprodukter, fisk, olivenolje, rapsolje, nøtter og lite mettet fett. Bare 0,7 % av dem som spiste kolesterolreducerende kost fødte for tidlig, mot 7,4 % av dem som spiste vanlig kost.

Mødrene i diettgruppen hadde lavere stigning i totalt kolesterolnivå og i LDL-kolesterol under svangerskapet.

– Det er første gang det er påvist at denne stigningen kan reduseres, samtidig som det ser ut til at dette ikke skader bar-

net. Vevsplasminogenaktivatorantigen (tissue plasminogen activator antigen, tPAag), en uavhengig markør for aterosklerotisk aktivitet, så ut til å være lavere i navlestrengsblood hos fostre av mødre i diettgruppen, i tillegg strømmet blodet lettere i navlestrengen midt i svangerskapet, sier Khoury til Tidsskriftet.

Kostholdet som er brukt av diettgruppen er anbefalt av Nasjonalt råd for ernæring til hele befolkningen med henblikk på å fremme helse og redusere forekomst av hjerte- og karsykdommer. I sin avhandling har Janette Khoury vist at den ikke er vanskelig å gjennomføre i svangerskapet samtidig som den er trygg å bruke. Hun disputerte for Ph.D.-graden ved Universitet i Oslo 7.5. 2007.

Oda Riska
oda.riska@legeforeningen.no
Tidsskriftet